

30/06/2024

077-5006206

052-6885006

עבירת סיוע לבריחה ממשמורת חוקית - משמעותה והעונש בצידה

מה דינו של אדם שנמלט ממשמורת חוקית? מה דינו של האדם שסייע לו להימלט? חוק העונשין קובע כי אסיר או עצור הבורח ממשמורת חוקית שהוא נתון בה בשל עבירה פלילית, צפוי לעונש של עד 7 שנות מאסר, ובכל מקרה אחר לעונש מאסר של עד 3 שנים. בנוסף, אדם המסייע לו להימלט ממשמורת זו, עלול לספוג עונש זהה. עו"ד אסף דוק מסביר מהי משמורת חוקית, מה משמעות ההימלטות ממנה ומה האחריות של אדם המסייע במעשה זה.

מהי משמורת חוקית (סמכות מעצר)?

משמורת היא הסמכות להגביל את חירותו של האדם והיא קבועה בסדר הדין הפלילי בסמכויות אכיפה-מעצרים. המשמורת החוקית היא שלילת חירותו של האדם לזמן מוגדר, לשם ביצוע תקין של ההליך הפלילי, אך המעצר הוא חוקי כל עוד הוא נקבע מכוח צו בית משפט. כלומר, אפשר לעצור אדם רק תחת ציות לכללים ולנהלים המפורשים בחוק, אחרת הדבר עלול להיחשב כמעצר בלתי חוקי.

ההימלטות ממשמורת חוקית מתייחסת למקרים מגוונים של בריחה ממעצר או מאסר המגבילים את חופש התנועה של האדם מתוקף צו שיפוטי, לדוגמה:

סוגים שונים של מעצר בפועל - מעצר ימים או מעצר עד תום ההליכים.

סוגים שונים של מעצר אחר, כגון מעצר בית תחת מגבלות שונות.

כליאה בבית הסוהר.

מעבר בין מתקן הכליאה לדיונים בבתי המשפט.

אשפוז כפוי בבית חולים פסיכיאטרי.

החובה להישמע למשמורת החוקית חלה על אדם הנמצא בה כדרך קבע, למשל אסיר המרצה מאסר בבית כלא. כמו כן היא חלה על אדם היוצא מהמשמורת באופן זמני, למשל אסיר בחופשה שצריך לחזור לבית הסוהר בתאריך נקוב. כמו כן אדם המועבר ממתקן מעצר למתקן כליאה או לדיונים שונים בבית משפט, גם נתון במשמורת חוקית ואסור לו להימלט ממנה. ההימלטות מהמשמורת החוקית היא עבירה, בין אם הנמלט בגיר ובין אם הוא קטין.

משמעות הבריחה ממשמורת חוקית

הימלטות ממשמורת חוקית היא כאשר אדם נמלט מכבלי המשמורת שלו. הדבר יכול להתבצע בדרכים שונות, כולל בריחה פיזית ממתקן כליאה, ניצול היציאה למרחב האזרחי להימלטות, אי חזרה מחופשה לבית הכלא, בריחה מבית חולים פסיכיאטרי ועוד.

להלן לשון החוק המתייחסת להימלטות ממשמורת חוקית, כפי שהיא מוגרת בסעיף 257 לחוק העונשין, תשל"ז-1977: "הבורח ממשמורת חוקית שהוא נתון בה בשל עבירה פלילית, דינו -

(1) אם הוא מואשם או מורשע בפשע - מאסר שבע שנים;

30/06/2024

077-5006206

052-6885006

(2) בכל מקרה אחר - **מאסר שלוש שנים**."

כלומר, הבריחה עצמה מוגדרת בחוק העונשין כעבירה פלילית והנמלט צפוי להישפט עליה ולספוג עונש נוסף על העונש שהוא מרצה גם כך. עם זאת, יכול בהחלט להיות מצב ובו אדם שעצור על חשד לעבירה פלילית ימצא בסופו של דבר זכאי, אבל במהלך מעצרו ניסה להימלט מהמשמורת. במקרה כזה עצם הבריחה שלו היא עבירה, בלי קשר למעשה המקורי שבגינו ימצא זכאי. התוצאה יכולה להיות שהוא יישפט על הבריחה מהמשמורת ואילו על העבירה המקורית ייצא זכאי.

לעומת זאת, יכול בית המשפט לקבוע כי מותר לאזרח לברוח ממעצר בלתי חוקי. מעצר בלתי חוקי הוא למשל מעצר שהתבצע שלא כדין על ידי שוטר. גם אם האזרח השתמש בכוח סביר ומידתי כדי להשתחרר מהמעצר הלא חוקי, הוא לא יורשע בעבירת תקיפת שוטר או בריחה ממשמורת חוקית.

סיוע לבריחה ממשמורת חוקית

לפעמים אדם מנצל הזדמנות פתאומית שנקרת על דרכו ונמלט מהמשמורת, בלי שכלל התכוון לכך, רק כי ראה כי איש לא שומר עליו, למשל רכב העברת אסירים שנשאר פתוח. בפעמים אחרות הוא נעזר באנשים מבחוץ, כדי לתאם את בריחתו במועד מתוכנן היטב. אם האדם הנוסף אכן סייע בהימלטות, הוא עבר עבירה פלילית כמוגדר בחוק.

המסייע הוא אדם שעוזר לאסיר או לעצור לברוח או לנסות לברוח מהמשמורת החוקית. הגדרה זו חלה גם על אדם שמכניס או גורם לכך שייכנס חפץ או דבר אחר למתקן כליאה או מעצר או למקום אחר שבו נמצא הנמלט, ובכך מקל על הבורח.

סעיף 258 מגדיר את עבירת הסיוע להימלטות ואת עונשו של המסייע לנמלט, כאשר נקבע בו כי עונשו של המסייע לעצור או לאסיר בבריחה ממשמורת חוקית, **עלול להיות זהה** לעונשו של הנמלט עצמו ולהגיע לעד **שבע שנות מאסר**. תיקון לחוק שהוכנס בשנת 1980 קובע כי עונשו של המסייע לאדם שהואשם או הורשע בעבירה שעונשה מוות או מאסר עולם, צפוי אף להגיע לעד **עשרים שנות מאסר**.

דוגמאות לסיוע להימלטות ממשמורת חוקית

בחודש יוני 2016 היה אדם מאושפז להסתכלות בבית חולים פסיכיאטרי, בגין עבירות רכוש. אחיו הגיע לבקרו וצייד אותו עם כובע וכיפה. המאושפז התחזה לאחיו, חבש את הכובע ויצא מהמקום עם תיקיו של האח. בדרך זו הצליח לברוח מהאשפוז הפסיכיאטרי שהוגדר כמשמורת חוקית. הוא נתפס בידי המשטרה רק חודש לאחר מכן, שבמהלכו המשיך לבצע עבירות רכוש שונות. אחיו, שלא היה לו כל עבר פלילי, נשפט על עבירת סיוע להימלטות ממשמורת חוקית ונגזרו עליו ארבעה חודשי מאסר בעבודות שירות, קנס ועונשים נוספים.

מקרה נוסף הוא רוצחו של אמיר חילף שנמלט על גבי אופנוע לאחר סיום דיון בבית משפט. הבריחה תוכננה היטב ולנמלט המתין אדם על אופנוע שהסיע אותו מהמקום. הרוצח נתפס לאחר ארבעה ימים, אולם המשטרה עדיין חוקרת מי האדם שסייע לו להימלט.

זמנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין בריחה או סיוע לבריחה ממשמורת חוקית?

עולם המשפט הפלילי הוא תחום מורכב, סבוך ואינו פשוט להבנה ולכן מומלץ להיעזר בעורך דין פלילי מנוסה הבקיא ברזי המשפט על מנת שיוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שזו או וכן במקרים מסוימים אף

30/06/2024

077-5006206

052-6885006

להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך ביעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שסייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

במידה וזומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין בריחה או סיוע לבריחה ממשמורת חוקית, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.